

SKIEN KOMMUNE

TELEMARK
fylkeskommune

Undervisningsopplegg for elever i videregående skole

Hatytringer, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme

Innhold

Hensikten med undervisningsopplegget	3
Til læreren: Bakgrunn og formål.....	4
Læreplanen og læringsmål	5
Program for undervisningsopplegget.....	6
Utdyping av aktivitetene i opplegget	7
Forslag til utvidelse av under-visningsopplegget og oppgaver	16
Utdypende informasjon til læreren.....	17
Bekymring for elever	19

Hensikten med undervisningsopplegget

Undervisningsopplegget formidles til videregående skole sammen med lokal handlingsveileder «Forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme» for Skien kommune. Skolene får også tilbud om foredrag for personalet, elever og foresatte knyttet til temaet.

Et undervisningsopplegg på 90 minutter har ikke til hensikt å fange opp radikaliserert ungdom, men gir en mulighet for læreren til å skape dialog med elevene om temaet. Undervisningsopplegget er ment som et utgangspunkt for refleksjon og bevisstgjøring om radikalisering og ekstremisme.

Opplegget tar utgangspunkt i Salto og Utdanningsetaten i Oslo sitt undervisningsopplegg for videregående skole, «Radikalisering og ekstremisme»

Undervisningsopplegget gjennomføres som en del av Telemark fylkeskommunes arbeid med å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet i videregående skole, med særlig vekt på det psykososiale miljøet. Dette er i tråd med handlingsveilederen «Tett på» og kapittel 9a Elevenes skolemiljø i Opplæringsloven.

Til læreren:

Bakgrunn og formål

Menneskerettigheter, demokrati, mangfold, ytringsfrihet og grenser for ytringer og handlinger er sentrale temaer skolen skal engasjere seg i. De finner sin naturlige plass i skolefagene og i holdningsarbeidet, som er en viktig del av skolens formål og samfunnsansvar. I tillegg aktualiseres temaene i læringsmiljøarbeidet: Alle elever skal oppleve trygghet og inkludering på skolen, og det er de voksnes ansvar å sørge for det.

Mange risikofaktorer, som utenforskap, ensomhet, dårlig selvfølelse eller selvbilde, opplevelse av mobbing, krenkelser, trakassering, diskriminering og rasisme, gjelder for frafall, rus, kriminalitet og ekstremisme, og vil også påvirke det psykososiale miljøet på skolen. Beskyttelsesfaktorer som å bli møtt med respekt, anerkjennelse og tillit, få bekreftelse på egenverd, være inkludert i fellesskapet, ha en god venn man kan stole på, føle at noen bryr seg om en og ha identitet og tilhørighet fremmer god psykisk helse og virker forebyggende.

Undervisningsopplegget har som formål å styrke det psykososiale miljøet på skolen, ved å gi rom for dialog mellom elever, og mellom elever og lærere, og bevisstgjøre alle på:

- hva som fremmer et godt skolemiljø
- forholdet mellom ytringsfrihet og ytringsansvar
- hvordan det vi ytrer påvirker oss
- hvilke ord og handlinger som er akseptable, uavhengig av norsk lov
- vårt felles ansvar for å motvirke rasisme, diskriminering, mobbing og krenkelser.

Tillit

er viktig i alle relasjoner, og er noe som vokser frem fordi partene erfarer at den andre er til å stole på. Tillit er noe man må gjøre seg fortjent til og som man får av den andre parten, og er et grunnleggende kjennetegn ved det å være menneske. Når det er tillit mellom to parter gir det rom for å være forskjellige.

Tillit forutsetter at man vil hverandre godt, og fungerer som lim og bygger bro mellom ulikheter og gjør dialog mulig.

Kilde: H. Skjervheim og K. E. Løgstrup (Hans Skjervheim og Knud Ejler Løgstrup)

Regjeringen ønsker en bred innsats for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme. Det kan være ulike grunner til at personer søker seg til ekstreme miljøer. Det er nødvendig med tidlig innsats fra en rekke aktører for å øke mulighetene til å lykkes i det forebyggende arbeidet. Utfordringene må møtes med kunnskap om fenomenet, om risiko- og motivasjonsfaktorer, om hva man gjør når bekymring oppstår og hvilke tiltak som kan settes inn.

Kilde: Utdrag fra Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme, Justis- og Beredskapsdepartementet, s. 7.

Læreplanen og læringsmål

Temaene radikaliserings og ekstremisme er relevant både for norskfaget og i undervisning omkring religion og livssyn. Dette undervisningsopplegget er imidlertid tilpasset samfunnsfag for Vg1/Vg2. Hovedområdet Individ, samfunn og kultur har følgende relevante kompetansemål:

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- analysere omfanget av ulike former for kriminalitet og overgrep og drøfte korleis slike handlingar kan førebyggjast, og korleis rettsstaten fungerer
- diskutere korleis religiøs, etnisk og kulturell variasjon skaper moglegheiter og utfordringar
- drøfte årsaker til at fordommar, rasisme og diskriminering oppstår og kva tiltak som kan motverke dette

Kilde: Læreplanverket Kunnskapsløftet 2006

Undervisningsopplegget har følgende læringsmål:

- Eleven skal kunne forklare begrepene radikal, radikaliserings, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet
- Eleven skal kunne gi eksempler på straffbare handlinger som faller innunder definisjonen hatkriminalitet
- Eleven skal kunne reflektere over og diskutere hvilke radikale ord og handlinger som er akseptable, uavhengig av norsk lov
- Eleven skal kunne reflektere over og diskutere eget handlingsrom og ansvar i tilknytning til temaene over

Program for undervisningsopplegget

Utdyping av enkeltelementene finner du nedenfor programmet

NR	TID	AKTIVITET	HENSIKT
		INTRODUKSJON	
1	5	Hva skal timen handle om, og hvorfor dette temaet <ul style="list-style-type: none">• Om dagens situasjon.• Gå gjennom læringsmålene.• Kommenter hva klassen har jobbet med før som henger sammen med dette temaet.	Oversikt og forutsigbarhet. Plassere opplegget i forhold til andre deler av pensum.
		RADIKAL – RADIKALISERING – VOLDELIG EKSTREMISME	
2	10	Hva vil det si å være radikal? <ul style="list-style-type: none">• Spørsmål: Hva forbinder du med å være radikal?• To og to skriver ned stikkord sammen.• Felles oppsummering på tavla. Læreren korrigerer/legger til dersom det er nødvendig.	Lære betydningen av begrepet radikal.
3	10	Radikal – radikaliserings – voldelig ekstremisme <ul style="list-style-type: none">• Radikal – positivt/negativt?• Vurdere begrepet radikal opp mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.	Understreke at det ikke er negativt å være radikal.
		HATYTRINGER OG HATKRIMINALITET	
4	10	Hva er hatytringer? <ul style="list-style-type: none">• Spørsmål: Hva forbinder du med begrepet hatytringer?• To og to skriver ned stikkord sammen.• Felles oppsummering på tavla. Læreren korrigerer/legger til med utgangspunkt i definisjonen dersom det er nødvendig.	Lære definisjon av hatytringer. Se s.9.
5	10	Hva er hatkriminalitet og hvorfor er det spesielt alvorlig? <ul style="list-style-type: none">• Spørsmål: Hvorfor er hatkriminalitet spesielt alvorlig?• Knytt hatkriminalitet til de andre begrepene.• Spør etter og legg eventuelt selv til eksempler på hatkriminalitet.• Problematisere definisjonen: Er den for streng? For mild? Understrek at handlinger (for eksempel vold) kan være kriminelle selv om de ikke defineres som hatkriminalitet.	Refleksjon rundt begrepet hatkriminalitet, og hvordan det er relatert til de andre begrepene. Stimulere til egne meninger og moralske vurderinger.
	10	PAUSE	
		CASE – SINTE UNGDOMMER	
6	20	Gruppearbeid rundt casene om sinte ungdommer <ul style="list-style-type: none">• NB: Understrek at historiene elevene nå skal se på, er fiktive og spesielle eksempler.• Grupper på 3–4 elever leser gjennom hver sin av de tre tekstene og svarer på spørsmålene.• Felles gjennomgang. Gi elevene anledning til å kommentere hverandres vurderinger. Legg vekt på moralske vurderinger og handlingsalternativer.	Skape refleksjon rundt konkrete eksempler. Stimulere og synliggjøre elevenes egne meninger, moralske vurderinger og bevissthet på valgmuligheter.
7	5	Oppsummering, avslutning <ul style="list-style-type: none">• Avsluttende spørsmål.• Invitere elevene til å ta kontakt etter timen dersom de ønsker det.• Evaluering.	Oppsummering, avslutning.

Utdyping av aktivitetene i opplegget

NR 1 (5 MIN):

Introduksjon – hva skal timen handle om, og hvorfor dette temaet?

Denne timen handler om det vi kaller hatytringer, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Det som ofte snakkes om i media som radikal og radikalisering og terror. Årsaken til at vi ønsker å bruke tid på dette teamet er for å bevisstgjøre dere på hvilke mekanismer som påvirker oss og våre holdninger til hverandre og hvordan media og propaganda bidrar til å opprettholde/øke vår fremmedfrykt. Dere har vokst opp i et samfunn hvor media ukentlig rapporterer om ulike overgrep, terrorhandlinger og andre grusomme hendelser i verden. Vi får hele verden inn via nett og media. Hva gjøre terrorfrykten med oss? Hatytringer påvirker oss og kan i verste fall resultere i hatkriminalitet. Vi vil drøfte hva hver og en av oss kan gjøre for å forebygge og motvirke hatytringer og propaganda, hvordan vi sammen kan ta et felles ansvar for å sikre et inkluderende og godt lokalmiljø og samfunn.

Læringsmålene for denne timen er at dere skal kunne:

- forklare begrepene radikal, radikalisering, voldelig ekstremisme, hatytringer og hatkriminalitet
- gi eksempler på straffbare handlinger som er definert som hatkriminalitet
- reflektere over og diskutere hva dere mener er akseptabelt å si og gjøre

Det vi skal snakke om, henger sammen med temaer som demokrati og ytringsfrihet, som vi også jobber med i dette faget.

NR 2 (10 MIN):

Hva vil det si å være radikal?

Spørsmål: Hva forbinder du med å være radikal?

- To og to elever jobber sammen. Hver enkelt får et ark, og skriver radikal i midten med ring rundt. Ut fra ordet tegner de stråler, og skriver stikkord de forbinder med ordet.
- Tegn opp tilsvarende ring på tavla. Be om eksempler, noter på samme måte som elevene har skrevet på arkene.
- Hvis det ikke kommer opp, etterspør på hvilke områder man kan være radikal: politisk, religiøst, dyrevern etc.

Benytt elevenes egne innspill. Ved behov, legg eventuelt til:

- sterke og spissformulerte meninger
- endringer fra det eksisterende

Man kan ha et radikalt syn på for eksempel kunst, politikk, religion, vitenskap. Innenfor politikk brukes gjerne radikal som det motsatte av konservativ.

NR 3 (10 MIN):

Radikal – radikalisering – voldelig ekstremisme

Spørsmål: Er det positivt/negativt å være radikal?

- Elevene går sammen i par igjen. Be dem sette et pluss tegn foran stikkordene som beskriver radikal som noe positivt, utviklende, naturlig. Be dem sette et minus foran stikkordene som beskriver radikal som noe negativt, skadelig. De kan gjerne legge til flere ord.
- Spør etter noen eksempler, skriv dem på tavla (hvis de ikke står der allerede), og merk med pluss/minus.
- Spør om elevene kjenner til radikale personer eller grupper som har hatt betydning for samfunnet vårt, positivt eller negativt (eks Martin Luther King, Jeanne D'arc, Nelson Mandela, Adolf Hitler)
- Forklar begrepene «radikalisering» og «voldelig ekstremisme»:

«Radikalisering forstås her som en prosess der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål. En radikaliseringsprosess som leder frem til voldelig ekstremisme kjennetegnes av:

- en kognitiv utvikling mot en stadig mer ensidig virkelighetsoppfatning, der det ikke er rom for alternative perspektiver.
- dernest en videre utvikling der virkelighetsoppfatningen oppleves så akutt og alvorlig at voldshandlinger er nødvendige og rettferdige.

Voldelig ekstremisme forstås her som aktiviteten til personer og grupperinger som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål.»

Kilde: Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2014, s. 7.

Skriv «radikalisering» og «voldelig ekstremisme» på tavla, med et par stikkord fra definisjonene. De tre ordene radikal, radikalisering og voldelig ekstremisme skal stå etter hverandre på tavla, med plass til hatkriminalitet ved siden av ekstremisme

NR 4 (10 MIN):

Hva er hatytringer?

Introduksjon:

Til nå har det handlet om deres egne grenser for hva som er positivt og negativt. Nå skal det handle om hvordan ordene vi bruker i verste fall kan føre til kriminelle handlinger som vold og terror. Språk er makt og på et vis styrende for hvordan vi oppfatter virkeligheten. Det er derfor viktig at vi er bevisst hvordan ytringer, språk og ord påvirker oss i hverdagen. Hva er greit og hva er ugreit?

Spørsmål: Hva er hatytringer?

- To og to skriver ned stikkord sammen.
- Felles oppsummering på tavla. Læreren korrigerer/ legger til med utgangspunkt i definisjonen dersom det er nødvendig.

Hatytringer er nedverdiggende, truende, trakasserende eller stigmatiserende ytringer som rammer individets eller gruppens verdighet, anseelse og status i samfunnet ved hjelp av språklige og visuelle virkemidler som fremmer negative følelser, holdninger og oppfatninger basert på kjennetegn som for eksempel etnisitet og religion. (LDO, 2015, s.5)

Viktig å problematisere at ytringer kan være krenkende og betegnes som hatytringer selv om de ikke kan straffes som brudd på ytringsfriheten § 100. Vi har alle et felles moralsk og etisk ansvar for hvordan vi ytrer oss, både på nett og i sosiale sammenhenger.

NR 5 (20 MIN):

Hva er hatkriminalitet og hvorfor er det spesielt alvorlig?

Spørsmål: La gjerne elevene snakke sammen to og to ett minutt før de svarer.

- Har dere eksempler på hatkriminalitet? (mulige svar: 22. juli, Benjamin Hermansen. NB! Hendelsene 22. juli var hatkriminalitet, ikke bare fordi det var et angrep på Arbeiderpartiet, men også fordi de som ble angrepet ble beregnet som «muslimvennlige», slik terroristen beskrev ofrene.)
- Hvorfor regnes hatkriminalitet som en ekstra alvorlig type kriminalitet? (Mulig svar: Når en handling gjøres mot én person eller en gruppe personer, krenker den og skaper frykt hos mange fra samme gruppe. Hatkriminalitet innebærer også angrep på menneskers identitet og verdighet).
- Er det hatkriminalitet dersom jeg skriver på nettet at alle samer bør dø? (Mulig svar: Nei, slike ytringer er faktisk beskyttet av ytringsfriheten. Men dersom det står: Alle samer bør dø, og jeg skal begynne med..., altså en konkret trussel, er det hatkriminalitet)

Flere eksempler på saker:

- Kurder får telefon om at Kurdistan er et fantasifoster, han blir truet av anonyme om at alle kurdere fortjener å dø
- Beruset passasjer spør taxisjåfør om skjegget hans og hvorfor han er i landet. Sjåføren blir spyttet på og slått med flat hånd. Politiet kommer.
- Mann – mente fornærmede hadde feilparkert, bulket døren på bilen mens han ropte jævla utlending, Taliban osv.
- Lesbisk kvinne med asiatisk bakgrunn får anonyme trusler om at hun skal drepes, og at familien i hjemlandet skal få vite hva hun gjør. Etter hvert syns hun det virker som om familien er blitt informert.

Kilde: Spørsmålene og eksemplene er utarbeidet med utgangspunkt i rapporten Hatkriminalitet. En drøfting av temaet, og gjennomgang av anmeldelser i 2012. Oslo Politidistrikt, 2013.

Les opp følgende definisjon av hatkriminalitet:

«Hatkriminalitet forstås her som straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av negative holdninger til en person eller gruppes faktiske eller oppfattede etnisitet, religion, politiske tilhørighet, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk eller nedsatte funksjonsevne. Voldelig ekstremisme er den mest ytterliggende formen for hatkriminalitet.»

Kilde: Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2014, s. 7.

NR 6 (20 MIN):

Gruppearbeid – case om sinte ungdommer

Del elevene i grupper på 3–4, og gi hver gruppe en av de tre tekstene med spørsmål. Fortell at det er ulike tekster med ulike temaer – det er et poeng å vise at casene kan handle om både religion, seksualitet osv.

NB! Før du deler ut, understrek at historiene elevene skal lese er fiktive og helt spesielle tilfeller.

Elevene leser gjennom teksten, og diskuterer med utgangspunkt i spørsmålene.

Sinte ungdommer: Abdullah

Abdullah er sint. Han skjønner ikke hvorfor norske myndigheter er så passive i forhold til Syria-konflikten. I Syria blir hjem lagt i ruiner, folk er sultne og lider, folk blir drept. Abdullah og noen venner bestemmer seg for å protestere. De går ut med en oppfordring på ulike ungdomssider på nett: Alle ungdommer som synes at Norge må gjøre mer for å hjelpe folket i Syria, skal møte på Jernbanetorget lørdag klokken 14.00. Alle oppfordres til å ta med flagg, så de kan stoppe trafikken og gjennomføre en stor og synlig demonstrasjon på Karl Johan.

En aktivitetsleder på ungdomsklubben i Abdullahs bydel, skriver at han syns demonstrasjonen er en dårlig idé, og at det ikke er lett for staten å se hva som er «riktig side» i en så kaotisk konflikt. Dessuten er alle Guds barn. Abdullah vet at aktivitetslederen er aktiv kristen, og skriver tilbake at hvis ikke den feige Jesusdiggeren sletter meldingen sin, kan han ikke være trygg når han går ute. Når lørdagen kommer, har ca. 300 mennesker samlet seg på Jernbanetorget. Abdullah har skaffet seg en megafon og roper at trafikken skal stoppes, og at alle skal stå midt på veien og rope slagord. Det blir selvfølgelig trafikkaos, bilene begynner å tute. En mann hopper ut av bilen sin og løfter bort en jente. Da bryter det ut en slåsskamp. Noen ungdommer begynner å sparke på bilene. Politiet kommer til

plassen, og situasjonen eskalerer. Abdullah og noen andre løper ned langs Karl Johan og sparker i stykker butikkvinduer. Journalister og fotografer kommer til plassen. En av dem får tak i Abdullah og intervjuer ham.

Spørsmål til diskusjon:

- Hva synes du om Abdullahs meninger og det han gjør? Er det noe du mener er fornuftig? Er det radikalt? Hva synes du han gjør galt?
- Fins det eksempler på hatkriminalitet i historien?
- Hvis Abdullah var din venn og du var bekymret for ham, hva hadde du anbefalt ham å gjøre for å uttrykke meningene sine på en måte som var lovlig og ikke krenkende for andre?

Sinte ungdommer: Lars

Lars er sint fordi det er så vanskelig å finne jobb når man bare har fullført grunnskolen. Det er vanskelig å skaffe seg en egen bolig, så han må bo hjemme hos moren sin. Han har ikke kjæreste. Noen har stjålet sykkelens hans, og dette gjør ham enda sintere. Lars føler en enorm frustrasjon i livet sitt, og trenger å få det ut. Å høre på «hardcore hvit-makt-musikk» er en måte å få ut frustrasjonen på, i hvert fall for en stund. I tillegg til at den høye og tøffe musikken fyller hodet til Lars, støtter tekstene tankene hans om innvandrere. Lars er forbannet på alle innvandrere. Han mener at hvis det ikke hadde vært innvandrere i Norge, hadde alt vært mye bedre, både for han selv og for hele Norge. Innvandrerne tar jobbene, boligene og jentene, og de har sikkert tatt sykkelens hans også.

Lars spiller gitar og synger i et «hvit makt-band», og er den som skriver sangtekstene. Der gir han uttrykk for sitt hat mot innvandrere, og mot andre grupper som han synes er en belastning for samfunnet, slik som homofile, handikappede og venstresympatisører.

I kveld skal bandet ha konsert, og det skal møte opp et hundretalls nynazister. Lars gleder seg. Det pleier å bli god stemning, der alle synger med. Det er en utrolig kraft som frigjøres da. Om kvelden, når bandet

kommer opp på scenen, skriker noen i publikum «Sieg Heil» og strekker opp høyrearmen. Lars blir snart med, og snart står alle med høyrearmen i luften og skriker «Sieg Heil». Konserten kan begynne.

Spørsmål til diskusjon:

- Hva synes du om meningene til Lars? Er de radikale?
- Fins det eksempler på hatkriminalitet i historien?
- Hvis du var bekymret for en som Lars, hvordan ville du anbefale ham å uttrykke meningene sine i samfunnet på en måte som var lovlig og ikke krenkende for andre?

Sinte ungdommer: Steffen

Steffen kommer fra en liten by på Vestlandet, der alle kjenner hverandre. Når Steffen skal begynne på videregående, flytter familien til en større by på Østlandet. Han gleder seg til å begynne på ny skole og få nye venner.

Livet i storbyen blir ikke som Steffen hadde håpet. Den nye skolen er stor og upersonlig. Det sosiale miljøet er også mye hardere enn Steffen er vant til. Han lærer seg fort at det er enkelte elever på skolen man bør holde seg unna, spesielt en gjeng fra første og andre klasse. Mange elever frykter dem. De plager andre, tar fra dem penger og krever at andre skal gjøre tjenester for dem. Steffen har hørt at de er muslimer.

En dag skjer det noe som forandrer alt for Steffen. De spiller fotball i gymtimen, og Steffen takler en av guttene i gjengen. Gutten skriker til Steffen: «Hva faen driver du med, din potet! Du skal dø, din morrapuler!». I garderoben etter gymtimen blir Steffen slått ned av seks gutter. De spytter, slår og sparker, og ler av ham når han ligger gråtende på gulvet. De truer også Steffens eneste venn på skolen til å slutte å være sammen med Steffen. Gjengen fortsetter å plage Steffen i lang tid. Steffen tør ikke å si ifra til voksne på skolen eller til foreldrene.

Steffen er redd og lei seg, men samtidig veldig sint. Han isolerer seg mer og mer, sitter mye hjemme og spiller videospill og surfer på nett. Gjennom spillingen blir han kjent med Johan og Bengt. Begge er aktive på den høyreekstremistiske chatten «White Blood». Etter hvert begynner Steffen å delta i chatten. De skriver hatkommentarer om minoriteter, homofile, handikappede og venstresympatisører som blir sett som samfunnsparasitter og en fare for den hvite rasen. Nå finner Steffen et mål for hatet han føler, og begynner å like tanken på å bruke vold for å redde den hvite rasen. Han føler endelig at han har en identitet, og har venner som stiller opp for ham. Det betyr mye.

Steffen og hans nye venner fester, drikker og havner ofte i slåsskamper. En dag de er ute, møter de Kaleed, som de vet er homofil. Steffen sperrer veien for Kaleed, og sier at den jævla homoen skal fjerne seg. Da Kaleed prøver å komme seg forbi, skaller Steffen ham ned.

Spørsmål til diskusjon:

- Hva synes du om Steffens meninger og handlinger? Er de radikale?
- Hvem har ansvaret for at Steffen ble med i den nye gjengen og begynte å spre hatefulle ytringer på nettet?
- Er noe av det Steffen og vennene gjør, eksempler på hatkriminalitet? Er det lovlig?
- Hvis Steffen var din venn og du var bekymret for ham; hva kunne du gjort eller sagt til ham?

Felles gjennomgang:

Hver case-oppgave blir presentert med noen få stikkord. Gruppene som har arbeidet med oppgaven deler på å besvare spørsmålene, og kommenterer hverandres svar.

NR 7 (5 MIN):

Oppsummering, avslutning

Evaluering:

- Be om tilbakemeldinger på økten.
- Hvordan var casene? Be om begrunnede utsagn.
- Noe du luret på, eller ikke fikk svar på?
- Råd til endringer av undervisningsopplegget.

Forslag til utvidelse av undervisningsopplegget og oppgaver

Filmvisning er et godt virkemiddel for å stimulere diskusjon og kritisk tenkning. Forslag til film:

- *My Brother the Terrorist*: Filmen er produsert av broren til en mann som gradvis ble radikalisert. Filmen må følges opp med refleksjon og diskusjon. Denne filmen finnes på YouTube.

Filmen Jihad av Deeyha Khan

<https://tv.nrk.no/program/kmte30000614/jihad-hellige-krigere>

Nettsted med god faktainformasjon, filmer og undervisningsopplegg utarbeidet av RVTS Øst

Utveier.no

Forslag til oppgave: Sinte ungdommer

Oppgaven må tilpasses klassens tidligere arbeid med temaet.

I klassen har dere jobbet med begreper som samfunn, demokrati, radikalisering, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Dere har drøftet begrepene, og sett på forskjellige situasjoner med tittelen «Sinte ungdommer».

Du skal velge ett av de tre casene (Abdullah, Lars eller Steffen) og svare skriftlig på spørsmålene du finner nederst på arket. Velg et av casene du ikke jobbet med i timen under gruppearbeidet.

Svarene skal du formulere som en sammenhengende, drøftende tekst.

I teksten skal du bruke begreper som radikal, radikalisering, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet. I tillegg skal du bruke begreper som demokrati, ytringsfrihet, kriminalitet og menneskerettigheter. Vis at du forstår hvordan disse begrepene henger sammen.

Utdypende informasjon til læreren

Mer informasjon finner du på Regjeringens nettsider.

www.regjeringen.no/nb/sub/radikalisering/hva-er-radikalisering-og-voldelig-ekstre.html?id=663761

Definisjoner

Radikalisering forstås her som en prosess der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål. En radikaliseringsprosess som leder frem til voldelig ekstremisme kjennetegnes av:

- en kognitiv utvikling mot en stadig mer ensidig virkelighetsoppfatning, der det ikke er rom for alternative perspektiver.
- dernest en videre utvikling der virkelighetsoppfatningen oppleves så akutt og alvorlig at voldshandlinger er nødvendige og rettferdige.

Voldelig ekstremisme forstås her som aktiviteten til personer og grupperinger som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål.

Hatkriminalitet forstås her som straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av negative holdninger til en person eller gruppes faktiske eller oppfattede etnisitet, religion, politiske tilhørighet, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk eller nedsatte funksjonsevne. Voldelig ekstremisme er den mest ytterliggående formen for hatkriminalitet.

Kilde: Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2014, s. 7.

Det norske lovverket

Hatkriminalitet er ikke et bestemt lovbrudd, men kan forekomme i forskjellige former, som psykisk vold, trusler, skadeverk, æreskrenkelser, diskriminering mm.

Hvordan beskrives hatkriminalitet i lovverket? De mest kjente paragrafene i straffeloven er de såkalte rasismeparagrafene, straffelovens §§ 135a og 349a:

§ 135a: Den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år. Likt med en offentlig fremsatt ytring, jf § 7 nr.2, regnes en ytring når den er satt frem slik at den er egnet til å nå et større antall personer. Som ytring regnes også bruk av symboler. Medvirkning straffes på samme måte.

Med «**diskriminerende eller hatefull ytring**» menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, homofile legning, leveform eller orientering.

§ 349a: Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som i ervervsmessig eller liknende virksomhet, på grunn av en persons religion eller livssyn, hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse nekter ham varer eller tjenester på de vilkår som gjelder for andre. På samme måte straffes den som i slik virksomhet nekter en person varer eller tjenester som nevnt på grunn av hans homofile legning, leveform eller orientering.

På samme måte straffes den som av slik grunn som nevnt i første ledd nekter en person adgang

til offentlig forestilling eller oppvisning eller annen offentlig sammenkomst på de vilkår som gjelder for andre.

På samme vis straffes også den som tilskynder eller på annen måte medvirker til en handling som nevnt i første eller annet ledd.

Likeledes sier § 232 følgende om **straffe-skjerpelse**: Er nogen i §§228-231 nævnt forbrydelse forsættlig udført paa en særlig smertevoldende Maade eller (...) under andre særdeles skjerpene omstendigheder, blir altid Fængsel at idømme, og kan for Forbrydelsen mod § 231 Fængsel inntil 21 år i ethvert Tilfælde anvendes samt ellers Straffen forhøies med indtil 3 Aar (...) Ved avgjørelsen av om andre særdeles skjerpene omstendigheder foreligger, skal det særlig legges vekt på om overtredelsen er begått mot en forsvarsløs person, om den er rasistisk motivert, om den er skjedd uprovosert, om den er begått av flere i fellesskap, og om den har karakter av mishandling.

Om **skadeverk** lyder §292: Grovt skadeverk straffes med bøter eller fengsel inntil 6 år. Medvirkning

straffes på samme måte. Ved avgjørelsen om skadeverket er grovt skal det særlig legges vekt på om skaden er betydelig (...) om skaden er rasistisk motivert.

Hvordan beskrives **terror** i lovverket? De mest kjente paragrafene i Straffeloven er § 147 c og § 136 i ny straffelov (2005) om oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger. Etter nevnte paragrafer straffes den som offentlig oppfordrer til å iverksette en straffbar terrorhandling eller terrorrelatert handling, rekrutterer noen til å begå terror handlinger, samt den som lærer bort metoder eller teknikker som kan brukes av terrorhandlinger.

Sikkerhetsloven §3 definerer **terrorhandlinger** som «(u)lovlig bruk av, eller trussel om bruk av, makt eller vold mot personer eller eiendom, i et forsøk på å legge press på landets myndigheter eller befolkning eller samfunnet for øvrig for å oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.»

Kilde: Teksten er tilpasset fra rapporten Hatkriminalitet. En drøfting av temaet, og gjennomgang av anmeldelser i 2012. Oslo Politidistrikt, 2013. Tilpasningen er gjort i samarbeid med rapportens forfatter, Ingjerd Hansen.

Bekymring for elever

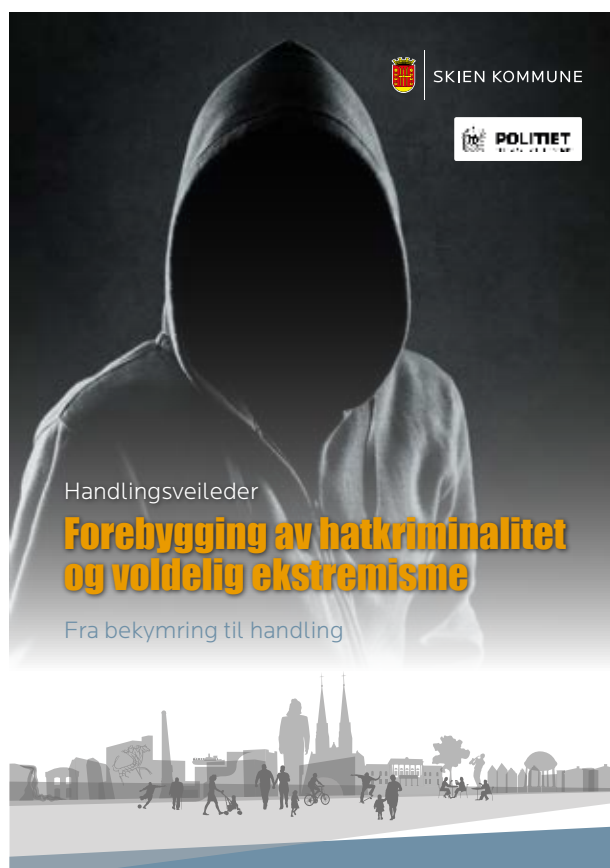
Er du bekymret for elever i forhold til ekstremisme og/eller hatkriminalitet kan du bruke den lokale handlingsveilederen «Forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme» for Skien kommune. Der finner du fenomenkunnskap, forslag til hvordan du kan gå videre med beymringen din og aktuell kontaktinformasjon.

Det viktigste er uansett at du gjør noe med bekymringen din, og tar du feil i din bekymring er jo ingenting bedre enn det.

Handlingsveilederen finner du her :

<http://skien.kommune.no/Documents/Oppvekst/Handlingsveileder%20Forebygging%20av%20hatkriminalitet%20og%20voldelig%20ekstremisme.pdf>

Politi/forebyggende seksjon	35 90 64 00
Politiet/forebyggende koordinator/ radikalisering.....	35 90 64 00
PST	23 30 50 00
Barnevern	35 58 10 00
Barnevernsvakta	90 05 33 04

Kildehenvisninger

Handlingsplan for forebygging av kriminalitet. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2013
www.regjeringen.no/pages/38446381/Handlingsplan-Kriminalitetsforebygging_2013.pdf

Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Justis- og Beredskapsdepartementet, 2014
www.regjeringen.no/pages/38727244/Handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme_2014.pdf

Hatkriminalitet. En drøfting av temaet, og gjennomgang av anmeldelser i 2012. Oslo Politidistrikt, 2013.
www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/oslo/Vedlegg_2144.pdf

My brother the terrorist: Filmen My brother the terrorist, som anbefales i Forslag til utvidelse av undervisningsopplegget og hjemmeoppgaver, finnes på Youtube:
www.youtube.com/watch?v=DpJpzmmgTrI&list=PL1394F4A106A9799B&index=2

Opplæringsloven. (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova). Hentet fra
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Sinte ungdommer: Casene Sinte ungdommer i del 6 av programmet for undervisningen er basert på caser fra Fryshuset i Stockholm.
fryshuset.se

Veileder ved bekymring – Hvordan forebygge og håndtere hatkriminalitet og voldelig ekstremisme blant unge? SaLTo kontaktforum for forebygging av voldelig ekstremisme, 2014.
[www.salto.oslo.kommune.no/getfile.php/Salto%20\(PROSJEKT-SALTO\)/In-ternett%20\(PROSJEKT-SALTO\)/Dokumenter/SaLTo%20veileder%202014%20-%20202\(1\).pdf](http://www.salto.oslo.kommune.no/getfile.php/Salto%20(PROSJEKT-SALTO)/In-ternett%20(PROSJEKT-SALTO)/Dokumenter/SaLTo%20veileder%202014%20-%20202(1).pdf)

Miljøer som kan kontaktes for informasjon eller materiell

Antirasistisk senter – www.antirasistisk-senter.no

Det mosaiske trossamfunn – www.dmt.oslo.no

FN-sambandet. FN-Skolen – Undervisningsmateriell med fokus på toleranse og demokrati – www.fn.no

Fryshuset, EXIT – Prosjekt for å hjelpe ungdom ut av ekstreme miljøer. exit.fryshuset.se

HL-senteret – Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter. Senteret tilbyr undervisningsmateriell til bruk i ungdoms- og videregående skole knyttet til en rekke relevante temaer, samt lærerkurs. www.hlsenteret.no

Hvite busser. Undervisningsopplegg og kunnskapsreiser for elever knyttet til temaet antisemittisme og toleranse – www.hvitebusser.no

Islamsk råd Norge – www.irn.no

Kirkelig Dialogsenter. «Sier vi» – undervisningsmateriell rettet mot anti-semittisme, islamofobi og antisiganisme – www.kirkeligdialogsenter.no

LLH – Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. www.llh.no

NUPI – Norsk Utenrikspolitisk Institutt. Tar i mot skolebesøk og har undervisningsmateriell knyttet til utenrikspolitiske forhold, for eksempel Syria-konflikten – www.hvorhenderdet.nupi.no

Politiet – www.politi.no

PST – Politiets Sikkerhetstjeneste – www.pst.politiet.no

Stiftelsen Stopp Diskrimineringen – www.stopdisk.no

Stopp hatprat – www.stopphatprat.no

Notater:

**Dette blir innsiden av permen
(baksiden) og kan godt være blank...**

SKIEN KOMMUNE

– den gode og inkluderende møteplass

88395 Reklamehuset Wera

rvts.no
krad.no
utveier.no
justunity.no
telemark.no
hlsenteret.no
radikalisering.no
skien.kommune.no